

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָר "אֵל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחֵמִים" רֵאשִׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" 🕯️ כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:07

עֲרַשׁ"ק כג' אִיר תִּשְׁע"ד (3.5.2014) יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:20 (ר"ת 21:04)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"הַנְּחַמְדִים מְזַהֵב וּמְפֹז רַב וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנוֹפֵת צוֹפִים" (תהילים יט', יא')

עַל הַדְּבָרִים הַכְּתוּבִים בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה אוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ בַּתְּהִלִּים: "הַנְּחַמְדִים מְזַהֵב וּמְפֹז רַב וּמְתוֹקִים מְדַבֵּשׁ וְנוֹפֵת צוֹפִים". וְצִרִיף לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שְׁכֵן, מְדוּעַ הַמְשִׁיל דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה גַּם לְזָהָב וְגַם לְדָבֶשׁ? וַיֵּאָר מֶרֶן הַ"חֶפֶץ חַיִּים" זִיע"א וְאָמַר, שְׂבַענִינֵי הָעוֹלָם הֵנּוּ יֵשׁ דְּבָרִים הַיְקָרִים מְצַד שׁוּגִים, כְּמוֹ כֶּסֶף, זָהָב, אוֹ אֲבָנִים טוֹבוֹת. וַיֵּשׁ גַּם דְּבָרִים שֶׁהֵם חֲשׁוּבִים מְצַד טַעֲמָם הָעָרֵב לְחִיָּה, כְּגוֹן דָּבֶשׁ אוֹ מִינֵי מְתִיקָה. אוֹלָם, מוֹסֵף הַ"חֶפֶץ חַיִּים", מַעֲלוֹת אֵלֶּה שׁוֹנוֹת זֹו מְזוֹ. שְׁכֵן מָה שִׁישׁ בְּזָה אֵין בְּזָה, הַזָּהָב אֵינוֹ עָרֵב לְחִיָּה וְהַדָּבֶשׁ אֵינוֹ שׁוֹה מְמוֹן רַב. אֲבָל לֹא כֵן הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה – אוֹמֵר הַ"חֶפֶץ חַיִּים" – יֵשׁ בָּהּ אֶת שְׁתֵּי הַמַּעֲלוֹת גַּם יַחַד. דְּהֵינּוּ, שְׁשׁוּוּיָה רַב מְאֹד, יוֹתֵר מְזַהֵב וּמְפֹז, וּמְתִיקוּתָהּ רַבָּה יוֹתֵר מְדַבֵּשׁ וְנוֹפֵת צוֹפִים. וַיְדוּעַ, אוֹמֵר הַ"חֶפֶץ חַיִּים", שִׁישׁ בְּטַבַּע הַדָּבֶשׁ כַּח מְתִיקוּת כַּח גְּדוּל, עַד שֶׁאֵם יְפוּל דְּבַר מְאֹכֵל, כְּגוֹן לֶחֶם אוֹ בָּשָׂר לְתוֹךְ הַדָּבֶשׁ וַיִּשְׁהָה שֵׁם זְמַן רַב, יִתְבַּטֵּל וַיִּהְיֶה בְּמִשְׁךְ הַזְּמַן בְּעַצְמוֹ לְדָבֶשׁ. וּמְטַעַם זֶה כְּתוּבוֹ פּוֹסְקִים רַבִּים שֶׁאֵם נָפַל בְּתוֹךְ הַדָּבֶשׁ דְּבַר אִיסוּר גְּמוּר, לְאַחַר שֶׁנִּבְלַע וְהִתְעַכַּל בְּדָבֶשׁ, חוֹזֵר הַדָּבֶשׁ לְהִיּוֹת הֵיטֵר גְּמוּר.

וּמִשׁוּם כֵּךְ הַמְשִׁיל דָּוִד הַמֶּלֶךְ אֶת כַּח מְתִיקוּת הַתּוֹרָה לְדָבֶשׁ. שְׁכֵן, אֵם הָאָדָם שׁוֹקֵד הָאָדָם עַל הַתּוֹרָה וּמְתַדְּבֵק בָּהּ כְּרֵאוּי, אֲפִילוֹ אֵם טַבַּע נִפְשׁוֹ הֵיךְ מִתְחַלֵּה רַע מְאֹד, כַּח הַתּוֹרָה מְטַהְרָו וּמְקַדְּשׁוֹ, וְנִהְפֵךְ הוּא לְהִיּוֹת אִישׁ טָהוֹר מְמִשׁ! בְּעֲנִין זֶה מְסוּפָר עַל עַכְבָּר שֶׁנִּפְלֵ אֶל תּוֹךְ חֲבִית דָּבֶשׁ, וְשָׁהָה שֵׁם זְמַן רַב, עַד שֶׁנִּתְעַכַּל, וְכַעַת אֵין מוֹצֵאִים הֵיכָן הוּא. וְשִׁלְחוּ לְשִׂאוֹל אֶת רַבְּנוֹ אֲבָרְהָם אֲבֵן עֲזָרָא זִיע"א מָה הַדִּין? הָאֵם הַדָּבֶשׁ נֶאֱסָר בְּאֲכִילָה אוֹ לֹא? הַשִּׁיב רַבִּי אֲבָרְהָם תְּשׁוּבָה, שֶׁהַדָּבֶשׁ מוֹתֵר לֹא כֹל חֲשֵׁשׁ, כִּיּוֹן שֶׁכַּח הַדָּבֶשׁ הוּא כֹּאֵשׁ שׁוֹרְפָת, וְכַבֵּר הַפֶּךְ הַכֹּל לְהִיתֵר. קִבְלוּ הַשׁוֹאֲלִים אֶת תְּשׁוּבַתּוֹ, וְשִׁלְחוּ שׁוֹב פְּלוּל דְּבָרִים, הָאֵם לְהַסְתַּפֵּק בְּדָבָר? קִבְלוּ רַבִּי אֲבָרְהָם אֶת מַכְתָּבָם, וְהַשִּׁיב שְׂאִין לְחוּשׁ, וּמְכַל צַד שִׁיבְחָנוּ אֶת הַדְּבָר הוּא מוֹתֵר, וְלִרְאִיָּה כְּתַב לָהֶם כֶּךְ (בְּטַבְּלָה): **פְּרָשָׁנוּ** (=הַפְּרוּשׁ הוּא), **רַעְבַתָּנוּ** (=הָעַכְבָּר הָרַעְבַתָּנוּ) **שְׂבַדְבֶשׁ** (=שֶׁנִּפְלַ לְדָבֶשׁ), **נַתְבָּעַר** (=הַתְּכַלָּה) **וְנִשְׂרָף**. עַל-כֵּן הַדָּבֶשׁ מוֹתֵר הוּא. רֵאֵה טַבְּלָה:

פ	ר	ש	נ	ו
ר	ע	ב	ת	נ
ש	ב	ד	ב	ש
נ	ת	ב	ע	ר
ו	נ	ש	ר	פ

הֵנָּה, אָמַר לָהֶם, מְכַל צַד שֶׁתְּקַרְאוּהוּ, יִשָּׂר וְהַפּוּד, מְלַמְעֵלָה לְמַטָּה וּמְלַמְטָה לְמַעֲלָה, וְתִבְחָנוּהוּ, יִתְקַבַּל הֵיטֵר גְּמוּרוֹ!
"שִׂאוּ אֶת רֵאשׁ כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַשְׁפַּחְתֶּם לְבֵית אֲבֹתֶם בְּמִסְפָּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר **לְגִלְגָּלְתָם**"

עַל הַכְּתוּב "שִׂאוּ אֶת רֵאשׁ כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... כָּל זָכָר **לְגִלְגָּלְתָם**", מְפָרֵשׁ רַש"י: (מְנַיֵן/סְפִירַת יִשְׂרָאֵל הִיא עַל-יְדֵי) "גִּלְגָּלְתָם" – עַל-יְדֵי שְׁקָלִים, בְּקַע (כֶּסֶף) לְגִלְגָּלְתָם (=לְכָל רֵאשׁ). אוֹלָם, הַרְה"ק רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'נְסֵק זִיע"א כּוֹתֵב ("נִשְׂא"), בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוּשָׁה: "הַצְּדִיק הוּא מַעֲלָה אֶת הָעוֹלָם כְּלוֹ, וְהוּא נוֹשֵׂא אוֹתָם עַל-יְדֵי דְבָקוּתוֹ וְקְדוּשָׁתוֹ, וְעַל-יְדֵי כֶּךְ הוּא מְקָרֵב אוֹתָם לְעִבּוּדַת הַבוּרָא, יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, וְנֵה

נקרא 'נשיאות ראש'. לכן צוה השם, שנשיאות הראש היא יתנהג ("לגלגלתם") – לפי הגלגולים. וזאת, כי הצדיק, היודע גלגולי הנשמות, יכול לדעת איזה איש יש לו נשמה קדושה, או מאיזה עולם נשמתו נלקחה. ומשה ואהרן היו במדרגה זו, וידעו גלגול הנשמות, לכך צוה אותם השם יתברך, ברוך הוא: 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לגלגלתם'. פירוש: לפי גלגול הנשמות, כן תשאו/תעלו אותם למעלה".

ואכן, על הרה"ק רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א מסופר רבות על כל מיני אנשים שראה והבחין את שרש נשמתם וגלגולם, ובכך הביא לתיקונם, כפי שפרש כאן: "שאו את ראש כל עדת בני ישראל... לגלגלתם" – לפי גלגול הנשמות, כן תשאו/תעלו אותם למעלה".

הנה דוגמא, אחת מני רבות, איך צדיק יסוד העולם מביא לתיקונה של נשמה: פעם, בעיצומה של אחת הנסיעות שערך רבי אלימלך עם סגל נבחר מתלמידיו, הבחינו הנוסעים באדם הרץ אחרי העגלה, ומתאמץ להשיגה. בעוד התלמידים מסתפקים בינם לבין עצמם, האם הבחין גם הרבי בכך, והאם צריך להסב את דעתו הקדושה לכך. נענה רבי אלימלך, והורה לעגלון לזרוז את הסוסים, ולהגביר את מהירות הנסיעה – דבר שמעולם לא נהג. מעתה, כבר נהיר היה לתלמידים, כי דבר האיש הרץ בעקבות העגלה אינו נסתר מעיני הרבי, וכי יש קשר בינו לבין ההוראה להגביר את מהירות הנסיעה. אך עם הגברת מהירות הנסיעה, הגביר גם האיש את מהירות ריצתו, ורץ כצבי בעקבות העגלה המתרחקת. אבל הרבי, כמו לא שת לבו לזאת, הורה על הגברת מהירות הנסיעה. מרגע לרגע צברה העגלה מהירות נוספת, הסוסים דהרו ודאו פנשרים, ולעיני התלמידים הצופים לאחור מעל העגלה נתגלה מחזה יוצא מגדר הטבע: האיש רץ בעקבות העגלה בכוחות על-אנושיים, כשהוא מדביק כמעט במהירותו את העגלה הפורחת. אך אל העגלה לא הגיע. לאחר רגעים ארוכים של ריצה על-טבעית זו, אפסו כוחותיו של האיש, והוא פרע תחתיו ונפל על האדמה. אך גם עתה לא הורה הרבי לעצור.

בהגיעם אל המלון לא יכלו התלמידים להתאפק, ובקשו מרבים להסביר להם את פשר המהירות בה נמלטו מפני האיש אשר כה בקש להשיגם. נענה הרבי וגלה להם לאמור:

"אותו האדם אשר ראיתם, לא מבני העולם הזה היה. זה לו כעשר שנים ששבק חיים לכל חי. בראשית ימי חייו היה הלה תלמיד חכם, אך באחריתו יצא לתרבות רעה. כאשר דנו את דינו לפני בית הדין של מעלה, נמצא חיב מעיקר הדין לשוב ולרדת בגלגול נוסף לעולם הזה. אולם, מסיבות שונות, המירו לו את עונש הגלגול בתעיה במשך עשר שנים ב"עולם התוהו". מני אז, נעה ונדה נשמתו בעולם, מלוכשת בגוף דמויני בלבד, כשאף לו עצמו נראה כי הינו חי. מדי פעם מודמן לו לפגוש בעגלה שאחד מצדיקי הדור נוסע בתוכה, ואז, רץ הוא אחריה בכל כוחותיו, כשנשמתו מפרפסת להשיג את הצדיק, כדי לבקש מלפניו כי יפעל לתיקון נשמתו. ובאמת, תיקונו הוא בכך, שאינו מצליח להשיג את הצדיק, ונותר עקב כך בעוגמת נפש מרובה.

היום מלאו עשר שנים לריצוי עונשו הקשה, ולכן היתה ריצתו היום אחרי עגלתנו עד למעלה מכוחות אנוש. הפעם, מלבד עוגמת הנפש שהיתה לו, נפל גם ארצה באפיסת כוחות, כפיכול, ובכך הושלמה סאתו לבוא אל תיקונו השלם. עתה, סים רבי אלימלך ואמר: "הבה נשתה לחיים" לעלייתה של אותה נשמה למקומה הראוי..."

"כאשר יחנו כן יסעו"

על הכתוב בפרשת במדבר (ב', יז) "כאשר יחנו – כן יסעו", מעירים חכמי ישראל, שעל היהודי לדאוג למנוחת גופו ונפשו בין עבודה לעבודה ובין נסיעה לנסיעה. כיון שאם אין האדם נח פראוי בהפסקות שבין עבודה לעבודה, סופו שמפסיד הוא יותר ממה שמרויח, מעבודתו המאומצת בלא הפסק. בענין זה מספרים חסידים, שהצדיק רבי שמואל שמלקי הורוביץ מניקלסבורג, נהג ימים רבים לישון שינה קצרה, כשהוא נשען על שלחנו, ומחזיק גר דולק בין אצבעותיו. כל זאת עשה, כדי שיתעורר בשעה שהגר ידעך ושלחבתו תגיע עד לקצה אצבעותיו. פעם בקר אצלו הצדיק הנודע רבי אלימלך מזלינסק, ולאחר שיחה ארוכה עלה בידו לשכנע את רבי שמואל שמלקי, שיאות לשכב במיטה, כדרך הבריות, בלא להחזיק גר בשעת השינה. ואמנם, משנרדם הצדיק במיטתו, סגר רבי אלימלך את חלון החדר, וכסה את מארחו בשמיכה חמה, וכך ישן רבי שמואל שמלקי שינה ארוכה ונעימה עד הבקר... וכשהקיץ משנתו למחרת, חש רבי שמואל שמלקי שמוחו צלול מאד, ואמר לאורחו: מעתה הוברר לי, שגם על-ידי שינה במיטה אפשר לעבוד את הבורא יתברך...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: בַּמִּדְבָּר "אֵל שְׂדֵי יִתּוֹ לָכֶם רְחֵמִים" רְאִשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" כְּנִיסַת הַשְּׁבִיט: 19:07

עֲרַשׁ"ק כג' אִיר תִּשְׁע"ד (3.5.2014) יְצִיאַת הַשְּׁבִיט: 20:20 (ר"ת 21:04)

הַפְּטָרָה: "וְהָיָה מִסְפָּר" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שְׁמָעָה אֱלֹהִים רַנְתִּי הַקְּשִׁיבָה תִּפְלְתִי... אֲגוּרָה בְּאֶהְלֶךְ עוֹלָמִים" (על פי "אֲוֵרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַחֵיבוֹב שֶׁל כְּתִיבַת חִידוּשֵׁי תּוֹרָה, כְּתוּב בְּסִפֵּר "הַחֲסִידִים" (תק"ל), שֶׁכָּל מִי שֶׁהִקְבִּי"ה גָּלָה לוֹ חִידוּשֵׁי תּוֹרָה, וְאִין הוּא כּוֹתֵבם – הָרִי הוּא גּוֹזֵל מָה שֶׁגִּילּוֹ לוֹ. שְׁהַרִי, הִקְבִּי"ה גָּלָה לוֹ אֶת חִידוּשֵׁי הַתּוֹרָה, כְּדֵי שְׂיִכְתּוּב וַיִּפְרָסם אוֹתָם לְבָנָיו – לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל.

נִמְצָא מְזֵה, שֶׁכָּל מִי שֶׁלּוֹמֵד תּוֹרָה וּמַחְדֵּשׁ דְּבָרִים, וְאִינוּ כּוֹתֵבם – הָרִי זֶה "מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֵבֶרָה". שֶׁכֵּן, הוּא גּוֹזֵל אֶת הַחִידוּשׁ לְעִצְמוֹ.

(מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֵבֶרָה, כְּגוֹן, שְׁמִבְרַךְ עַל לִוְלֵב גּוֹזֵל. וְאִין אִין הָאָדָם יוֹצֵא בְּמִצְוָה זֶה יְדֵי חוֹבָה).

וְעַל זֶה נֶאֱמַר (יִשְׁעִיָה ס"א): "כִּי אֲנִי ה' אֱהֵב מִשְׁפָּט, שֵׁנָא גּוֹזֵל בְּעוֹלָה", וּפְרַשׁ הַמְדָּרֵשׁ (תְּנַחוּמָא צו'): "אֲמַר הִקְבִּי"ה: כְּשֶׁתְּהֵא מִקְרִיב לְפָנַי (קִרְבָּן), תִּהְיֶה כְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁלֹּא הָיָה גּוֹזֵל מֵאַחֲרִים, שְׁ(הָרִי) הוּא הָיָה יְחִידִי בְּעוֹלָם. כִּךָ אֵתָה לֹא תִהְיֶה גּוֹזֵל לְבְרִיָה. (ו) לְמָה? "כִּי אֲנִי ה' אֱהֵב מִשְׁפָּט, שֵׁנָא גּוֹזֵל בְּעוֹלָה".

עַל-פִּי הָאֲמוּר יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מָה שֶׁאֲמַר דּוֹד הַמְלֶכֶךְ (תְּהִלִּים מ' ו'): "זָבַח וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָ, אֲזַנִּים כְּרִיתָ לִי, עוֹלָה וְחֲטָאָה לֹא שְׂאֵלְתָ. אִז אֲמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בְּמַגֵּלַת סִפֵּר כְּתוּב עָלַי. לְעִשׂוֹת רְצוֹנְךָ אֱלֹהֵי חִפְצָתִי...".

שְׁהִנֵּה, כִּידוּעַ, בְּזִמְנָן הִנֵּה שְׁבִיַת הַמִּקְדָּשׁ חָרַב, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הָרַבִּים, יִשְׁנָן הָרַבָּה מִצְוֹת שֶׁאִין לָנוּ אִפְשָׁרוֹת לְקִיּוּמָן, כְּגוֹן הַקְּרִבַת קוֹרְבָנוֹת וְכִדּוּמָה. אוֹלָם, חו"ל נִתְּנוּ לָנוּ עֵצָה לְכַךָ, וְהִיא, שְׂיַעֲסוֹק הָאָדָם בְּתוֹרָה בְּ"פְרַשְׁת הַקּוֹרְבָנוֹת", וְאִז נִחְשָׁב לוֹ כְּאִילוֹ הַקְּרִיב קוֹרְבָנוֹת, כְּמוֹ שֶׁשְׁנִינוּ בְּגִמְרָא בְּמִסְכַּת מְנַחוֹת (קו', ע"ב): "אֲמַר רִישׁ לְקִישׁ: מֵאִי דְכְּתִיב (=מֵהִי כּוֹנֵת הַפְּתוּב וַיִּקְרָא ו', לז): 'זֹאת הַתּוֹרָה לְעֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאת וְלֵאשָׁם?' – (וּמְשִׁיב): כֹּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – כְּאִילוֹ הַקְּרִיב עֹלָה, מִנְחָה, חֲטָאת וְאֵשָׁם... אֲמַר רַבָּא: כֹּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה – אִינוּ צָרִיךְ לֹא עֹלָה, לֹא חֲטָאת, וְלֹא מִנְחָה, וְלֹא אֵשָׁם".

מִבּוֹאֵר מְכָאן, כִּי סְגוּלַת הַתּוֹרָה הִיא, שֶׁכָּל הָעוֹסֵק בָּהּ – כְּאִילוֹ קִים בְּפוּעַל אֶת כֹּל מָה שֶׁלְּמַד בְּתוֹרָה, בְּבַחֲנִית (הוֹשַׁע יד', ג): "וּנְשַׁלְמָה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ" (=בְּמִקּוֹם לְעִשׂוֹת בְּפוּעַל, הַתְּשִׁלוּם יִהְיֶה רַק בְּשִׁפְתַיִם, בְּאִמְרָה בְּלִבְד).

אוֹלָם, אֲמַר הַרְהו"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן, צָרִיךְ לְדַעַת שֶׁכָּל זֶה יִפָּה רַק אִם הָאָדָם מַחְדֵּשׁ דְּבָר מְכָל מָה שֶׁלְּמַד. שְׁהַרִי, לֹא כְּתוּב בְּגִמְרָא "כֹּל הַלּוֹמֵד בְּתוֹרָה", אֲלֵא "כֹּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרָה", וְ"עֵסֵק" זֶה עִנְיָן שֶׁל פְּלִפּוּל וַיְגִיעָה. אִם כִּךָ יִגְעַת וְלֹא מִצְאָתָ (אִיזָה חִידוּשׁ) – אֵל תִּאֲמִין (=לֹא יְכוּל לְהִיֹּת).

וְלָכֵן, כֹּל הָעוֹסֵק וְהַמְתִּיעַ בְּתוֹרָה, חָיֵב לְמַצּוֹא חִידוּשׁ. וּכְפִי שְׁגָם לְמַדְנוּ, חָיֵב לְכַתּוּב חִידוּשׁ זֶה, וְאִם אִינוּ כּוֹתֵב אֶת מָה שֶׁחֲדַשׁ, הָרִי הוּא גּוֹזֵל, וְזוֹהִי מִצְוָה הַבָּאָה בְּעֵבֶרָה, וּמִמִּילָא לֹא נִחְשָׁב לוֹ שְׁקִים בְּפוּעַל אֶת הַמִּצְוֹת. (וּבְמִקְרָה זֶה, לִימּוּדוֹ בְּ"פְרַשְׁת הַקּוֹרְבָנוֹת" לֹא נִחְשָׁב לוֹ כְּאִילוֹ הַקְּרִיב קוֹרְבָנוֹת).

וְזֵהוּ שֶׁאֲמַר דּוֹד הַמְלֶכֶךְ: "זָבַח וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָ". דְּהִינוּ, כִּיּוֹן "זָבַח וּמִנְחָה לֹא חִפְצָתָ (מֵאִיתָנוּ)" – לָכֵן חָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְאִין אֲנוּ יְכוּלִים לְהַבִּיא לְפָנֶיךָ קוֹרְבָנוֹת שֶׁל "זָבַח וּמִנְחָה".

אוֹלָם, "אֲזַנִּים כְּרִיתָ לִי" – הִקְבִּי"ה מֵאִזִּין לְלִימּוּד תּוֹרָתִי וַיְגִיעַתִּי בְּתוֹרָה בְּפְרִשְׁיוֹת הַקּוֹרְבָנוֹת, שְׂאִז נִחְשָׁב לִי כְּאִילוֹ קִימְתִי אוֹתָם בְּפוּעַל. אֲמָנָם "עוֹלָה וְחֲטָאָה לֹא שְׂאֵלְתָ" – כְּלוּמָר, אִין הִקְבִּי"ה חִפֵּץ בְּעוֹלָה שֶׁהִיא "חֲטָאָה" (=חֲטָא). (כְּגוֹן, מִי שֶׁאִינוּ כּוֹתֵב אֶת חִידוּשֵׁי הַתּוֹרָה שְׁלוֹ, שְׂאִז זֶה גּוֹזֵל).

עַל-כֵּן "אֲמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי בְּמַגֵּלַת סִפֵּר כְּתוּב" – לָכֵן אֲנִי כּוֹתֵב אֶת הַחִידוּשִׁים בְּסִפֵּר ("מַגֵּלַת סִפֵּר כְּתוּב"). וְזֹאת, כְּדֵי "לְעִשׂוֹת רְצוֹנְךָ (בְּפוּעַל) אֱלֹהֵי חִפְצָתִי" – כְּדֵי שְׂיִחְשָׁב לִי כְּאִילוֹ הַקְּרִבַתִּי אֶת הַקּוֹרְבָנוֹת בְּפוּעַל.

וְהִנֵּה, לְמַדְנוּ בְּגִמְרָא (בְּרִכּוֹת ה'): "אֲמַר רַבִּי חֵיא בַר אֲמִי מִשְׁמִיָּה דְּעוּלָא: גְּדוּל הַנְּהַנְּה מִיְגִיעוּ (=מִעֲבוּדָתוֹ), יוֹתֵר מִ(אָדָם) יֵרָא שְׁמִים. דְּאֵלוּ גְּבִי יֵרָא שְׁמִים, כְּתִיב (תְּהִלִּים קי"ב): 'אֲשֶׁרִי אִישׁ יֵרָא אֶת ה'". וְאִילוֹ לְגַבִּי נְהַנְּה מִיְגִיעוּ כְּתִיב (שֵׁם קכח): 'גִּיעַ כְּפִיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרִיךָ וְטוֹב לָךְ'. 'אֲשֶׁרִיךָ' – בְּעוֹלָם הִנֵּה, וְטוֹב לָךְ' – לְעוֹלָם הַבָּא. וְלְגַבִּי

יֵרָא שָׁמַיִם לֹא כְּתִיב בֵּיהּ וְטוֹב לָךְ”.

הִנֵּה, לומדים אנו מהגמרא, ש”גדול הנהנה מיגיעו, יותר מירא שמים”. שכן, לגבי איש ירא שמים כתוב רק “אשרי” (“אשרי איש ירא את ה’”), ואילו לגבי אדם הנהנה מיגיעו כתוב “אשריך”, וגם תוספת של “וטוב לך” (“אשריך וטוב לך”).

והקשה השל”ה הקדוש על-כך ואמר: איך אמרו חז”ל, שגדול הנהנה מיגיע כפו, יותר מירא שמים? ובאר ענין זה הרה”ק פינחס פרידמן ואמר, שיש אנשים שאמנם מוציאים חידושי תורה בלימודם, אך אינם כותבים חידושים אלו, מפני שחוששים הם, שאולי אין זה לשם שמים, אלא לשם כבוד וכדומה. ומחשש זה אין הם כותבים את חידושי תורתם.

ויש לומר שזוהי כונת חז”ל כאן: “ירא שמים” – מי שירא לכתוב את חידושו מפני שהוא חושש וירא שאין הם לשם שמים. (וצריך לדעת, שגם לאנשים כאלה, נחשב להם הדבר לגזל – שהרי הם גוזלים את החידוש לעצמם).

על פי זה יאיר לנו מה, למדנו בגמרא (יבמות עב): “אמר רב יהודה אמר רב: מאי דכתיב(ב)–מהי כונת הפתוב (תהילים סא): ‘אגורה באהלך עולמים’. וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים? אלא אמר דוד לפני הקדוש-ברוך-הוא: רבנו של עולם, יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפיו בעולם הזה”. ופרש רש”י, שדוד אמר לה, שכאשר יאמרו ‘דבר שמועה מפיו(=דברי תורה שלו) בעולם הזה, אז יהיו שפתי נעות בקבר, כאילו אני חי”.

ומאחר ושמע הקב”ה לתפילתו ולתחינתו של דוד המלך, על-כן ממשיכה הגמרא ואומרת (שם): “אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי: כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר”. נמצאנו למדים מכל זה, שכל מי שכותב חידושי תורה על ספר, וישראל לומדים ממנו, הנה גם לאחר שהוא נפטר מהעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר. ולכן, נמצא שהוא דר בשני עולמות – בעולם הזה ובעולם הבא.

ויש לומר, שזאת כונת חז”ל, באומרים: “גדול הנהנה מיגיעו”. דהינו, מי הוא זה ה”נהנה מיגיעו”? זה המעלה את חידושו, שהם פרי יגיעו בתורה, על ספר (וזה “יגיע כפיד” – שהרי הוא כותבם עם כף ידו). ולכן הוא גדול “מירא שמים” – מזה שירא לכתוב את חידושו מפני שהוא ירא ודאג, שמא אין הם לשם שמים.

על-כן כתוב לגבי “הנהנה מיגיעו”: “אשריך” – בעולם הזה, ו”טוב לך” – לעולם הבא. שכן, אשריו של אדם שישראל אומרים את חידושו בעולם הזה. שכן, אפילו שהוא כבר נפטר ועבר מן העולם, הנה, שפתותיו דובבות בקבר, וטוב לו בעולם הבא. ועל-כך אמר דוד המלך: רבנו של עולם, יהי רצון מלפניך, ש”אגורה באהלך עולמים” – שגם לאחר פטירתו מהעולם הזה, יהיה נחשב חי בשני העולמות – בעולם הזה ובעולם הבא. “אלה קרואי העדה, נשיאי מטות אבותם”

על פסוק זה מעיר רש”י: “קרואי העדה” – הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה. פיוצא בכך מצין רבי אברהם אבן עזרא בפרושו, שהתואר “קרואי העדה” נובע מן העובדה “שהעדה לא יעשו דבר עד שיקראום”(=ישראל לא יעשו שום צעד ופעולה, עד שיתיעצו עם החשובים שבקהל).

בענין זה מספרים חסידים: מוסכם היה בין הגאון רבי אליהו מוילנא לבין פרנסי עירו, שאין לקרוא אותו לאסיפות הקהל, אלא בשעה שתעמוד על הפרק תקנה חדשה בעיר.

פעם עמדו פרנסי העיר להתקין תקנה בעירם, שלא לתמוך מקופת הציבור בעניי עיר אחרת, ולעודד את בני המקום שלא להכניס אורחים הבאים מערים אחרות, וזאת כדי להגדיל את התמיכה הנתנת לעניי העיר, שהרי “עניי עירך קודמין” (בבא מציעא עא). מה עשו? כנסו אסיפת קהל, והזמינו גם את רבי אליהו. אמר להם הגאון: הרי הוסכם בינינו שלא תקראוני לאסיפת הקהל, אלא אם כן תעמוד על הפרק תקנה חדשה בעירנו. השיבו לו הפרנסים: אכן, תקנה חדשה עומדת עתה על הפרק, ומיד סחו לפנינו במה המדובר. הטיל בהם הגאון מבט זועם, וקרא: אי לכם פרנסים! תקנה זו שאתם מבקשים להתקין, אינה אלא תקנה ישנה של ארבע ארצות!

תמהו הפרנסים לשמע דברי הגאון, ואמרו: “תקנת ארבע ארצות” אומר רבנו! ככל שידוע לנו, אין זכר לתקנה זו, שאנו באים לתקן, בפנקס התקנות של ארבע ארצות. אמר להם הגאון, בהרמת קול ובגימה של תרעומת: לא נתפונתי כלל ל”ארבע ארצות” שבמינו(=ועד של רבנים ואישי ציבור מרוסיה ומפולין, שהיו מתקנים תקנות חשובות למען הציבור). בדברים שלי על “תקנה ישנה של ארבע ארצות”- המשיך הרב - התפונתי לארבע מדינות שהיו בימי האבות - הלא הן סדום ועמורה, אדמה וצבויים - ומדינות אלו היו הראשונות לתקנה שפלה זו, למנוע דריסת רגל בעריהן לעני הבא מן החוץ... שבת שלום